

3. Дендеберя А. П., Петьков В. А. Формирование профессиональной компетенции у будущих учителей информатики в условиях информационно–дидактической среды педагогического вуза // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3. Педагогика и психология. – 2009. – № 3. – С. 41-45.

Гош В.Є.

старший викладач,

Київський медичний університет УАНМ

ПРОБЛЕМА ВНУТРІШНЬОШКІЛЬНОГО КОНТРОЛЮ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЦІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Проблему внутрішньошкільного контролю найбільш детально розглянуто в теорії управління загальноосвітніми школами. Цю проблему педагогічна наука вивчає починаючи з 30-х років минулого століття. У досліджуваний період проблему внутрішньошкільного контролю в системі управління загальноосвітньою установою досліджували А. Димитрієв, Г. Єльнікова, Л. Калініна, Ю. Конаржевский, Т. Сорочан, Т. Шамова, Є. Хриков та ін. Питання внутрішньошкільного контролю на сьогоднішній день можна вважати найбільш розробленим напрямком школознавства. Проте й сьогодні його дієвість неадекватна поставленим перед школою завданням.

З одного боку, небажаний розрив між теорією і управлінською практикою та недостатній рівень ефективності внутрішньошкільного контролю пояснюються повільним упровадженням у школах сучасних концепцій, інноваційних підходів щодо визначення мети й завдань контролю в умовах кардинальних перетворень, які відбуваються у національній системі освіти України, а подекуди навіть свідомим нехтуванням з боку значної частини директорів шкіл рекомендаціями сучасної психолого-педагогічної науки з цього приводу.

З іншого боку, на практиці здійснення внутрішньошкільного контролю негативно позначається вплив тоталітарних стереотипів, які ще й нині присутні у вітчизняній теорії школознавства.

Дослідження вітчизняних учених: О. Кузьміної, Є. Хрикова та ін. показали ряд причин зазначених проблем. Серед них: небажаний розрив між теорією та управлінською практикою: невміння поставити мету та завдання контролю в умовах функціонування сучасної школи; нерозуміння значення та можливостей впровадження інновацій в управління освітнім закладом; відокремлювання внутрішньошкільного контролю від інших видів діяльності керівника. Усе це призвело до абсолютизації внутрішньошкільного контролю та перетворення його на самоціль і знаряддя адміністративного впливу на вчителя як центральну фігуру навчально-виховного процесу [1; 2]. Таким чином, внутрішньошкільний контроль невіддільний від внутрішньошкільного управління. У зміст внутрішньошкільного контролю входить контроль за виконанням всеобучу, станом викладання навчальних предметів, якістю знань, умінь і навичок учнів, виконанням навчальних планів і програм, покласною і

позашкільною виховною роботою, організацією методичної роботи, веденням шкільної документації, виконанням наказів, розпоряджень, доручень [3].

Отже, виходячи з аналізу наукової педагогічної літератури виділено наступні об'єкти внутрішньошкільного контролю: навчальний процес, виховний процес, методична робота, наукова і експериментальна діяльність, умови навчально-виховного процесу, якість ведення шкільної документації.

Проведений аналіз щодо стану теорії та практики контролю дали змогу зробити деякі висновки. По-перше, в науці відсутнє єдине трактування сутності внутрішньошкільного контролю. По-друге, спрямованість контролю на процес та результати діяльності педагога свідчить про ототожнення чи недостатню диференціацію мети навчання і виховання та мети управління. Однак очевидно, що метою навчання та виховання (метою навчального закладу) є розвиток особистості учня, а метою управління – створення найбільш сприятливих умов для ефективного реалізації мети навчального закладу. Результати його діяльності виявляються в особистості учня, а результати управлінської діяльності – насамперед у наявності в навчальному закладі системи навчально-виховної роботи, сприятливого психологічного клімату, забезпеченні необхідних матеріально-фінансових умов, готовності педагогів та батьків учнів до виконання своїх функцій.

Отже, незважаючи на наявність численних досліджень з тематики внутрішньошкільного управління в публікаціях недостатньо розкриті науково-педагогічні основи управління школою, здійснення внутрішньошкільного контролю адміністрацією в сучасних умовах. На основі аналізу наукової літератури з проблеми внутрішньошкільного контролю в системі управління загальноосвітньою установою ми дійшли висновку, що внутрішньошкільний контроль це: найважливіша частина системи управління загальноосвітньою установою; глибоке і всебічне вивчення і аналіз навчально-виховного процесу в загальноосвітньому навчальному закладі і координація на основі цього всіх відносин в колективі; основне джерело інформації для аналізу стану загальноосвітнього закладу, достовірних результатів діяльності учасників освітнього процесу; надання методичної допомоги педагогам з метою вдосконалення та розвитку професійної майстерності; взаємодія адміністрації та педагогічного колективу, орієнтована на підвищення ефективності педагогічного процесу; вид діяльності керівників спільно з представниками громадських організацій щодо встановлення відповідності функціонування та розвитку навчально-виховної роботи на діагностичній основі загальнодержавних вимог. Окрім того, контроль забезпечує успішне досягнення поставленої мети. Процес контролю складається з встановлення стандартів, виміру фактично досягнутих успіхів і проведення корекції у випадку, якщо отримані результати істотно відрізняються від установлених стандартів. На результатах внутрішньошкільного контролю базується прийняття управлінських рішень. Функція контролю дає можливість вчасно виявити проблеми і запобігти розвитку негативних тенденцій. Контроль є основним елементом керівництва. Жодну діяльність у межах навчального закладу не можна розглядати окремо від контролю.

Організація внутрішнього контролю – один з найскладніших видів діяльності керівника загальноосвітньої школи, що вимагає глибокого усвідомлення місії та ролі цієї функції, розуміння її цільової спрямованості та

оволодіння різними технологіями. Саме внутрішньошкільний контроль виступає для аналітичної функції внутрішкільного управління в ролі основного постачальника потрібної і необхідної інформації, яку потім в управлінському механізмі обробляють і аналізують. Контрольна функція є невід'ємною частиною управлінської діяльності. Інформація, отримана в ході контролю, є основою для прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Кузьміна О. Сучасні проблеми внутрішкільного контролю / О. Кузьміна, В. Темненков // Аспекти управлінської діяльності в школі. Частина I / Упорядник Н. Мурашко – К.: Редакції загально педагогічних газет, 2003. – 128 с.
2. Хрыков Е. Н. Внутрішкільний контроль: состояние, концепция, перспективы развития / Е. Н. Хрыков – Луганск: Изд-во Восточно-укр. ун-та, 1994. – 174 с.
3. Ясінець П. С. Внутрішньошкільний контроль в сучасних умовах / П. С. Ясінець – К.: Лібра, 2011. – 157 с.

Кравченко Г.Ю.

*доктор педагогічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

СИСТЕМА МЕРЕЖЕВОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ КАФЕДРАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОБЛАСНИХ ІНСТИТУТІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Умови, що змінилися, визначають необхідність професійного управління колективами обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти (ОППО). Кафедра в ОППО виступає консолідуючим центром розробки та реалізації поставлених перед нею адміністрацією завдань щодо результативної організації навчально-виховного процесу, наукової та методичної роботи. Це спонукає кафедри до необхідної взаємодії із різними структурними підрозділами організації. Існуюча лінійно-функціональна структура управління в ОППО характеризується стійкими системоутворюючими зв'язками і відносинами, що забезпечують стабільність і рівновагу системи, взаємодію, підпорядкованість між її елементами. Ректор ОППО має лінійний зв'язок із проректорами, ректоратом. Ректорат заслуховує питання щодо роботи всіх структурних підрозділів організації. Управління у такий спосіб здійснюється сукупністю підрозділів, які спеціалізуються на виконанні певних видів робіт: кафедри – навчальної, наукової та методичної роботи; лабораторії, центри та відділи – методичної роботи. Вся інформація збирається у відповідній адміністративній особі, яка наділена повноваженнями прийняття рішення. Така організаційна структура є традиційною і має певні недоліки. Одноособне прийняття рішення сприяє вихованню безініціативних працівників та їх інертності в адаптації професійної діяльності до умов, що постійно змінюються.